

**LIETUVOS BANKO
TEISĖS IR LICENCIJAVIMO DEPARTAMENTO
DIREKTORIUS**

**SPRENDIMAS
DĖL X. X. IR REVOLUT BANK UAB GINČO NAGRINĖJIMO**

2022 m. gruodžio 14 d. Nr. 429-636
Vilnius

Lietuvos bankas gavo X. X. (toliau – pareiškėjas) kreipimąsi, kuriuo prašoma išnagrinėti tarp pareiškėjo ir Revolut Bank UAB (buvusi Revolut Payments UAB¹) (toliau – bankas) kilusį ginčą.

N u s t a t y t a:

2022 m. rugpjūčio 23 d. pareiškėjas per kalbų mokymosi platformą *Tandem* susipažino su asmeniu, vardu Y. Y., kad pradėtų pokalbį ir pagerintų anglų kalbos žinias. Po kurio laiko asmenys apsikeitė kontaktais per socialinių tinklų ir susisiekiimo platformas *Instagram* bei *WhatsApp*.

2022 m. rugsėjo 5 d. Y. Y. keletą kartų užsiminė apie savo veiklą – kriptovaliutų pirkimą-pardavimą, ir įkalbėjo pareiškėją investuoti į kriptovaliutas. Pirmoji pareiškėjo investuota suma buvo 105 Eur, kuriuos jis pervedė į kriptovaliutų keitimo platformą *Binance*, kad galėtų įsigyti atitinkamą kiekį kriptovaliutų, kurios vėliau būtų pervedtos į dar kitą kriptovaliutų keitimo platformą *Profitrade*.

Po pirmosios mokėjimo operacijos pareiškėjas buvo įkalbėtas atlikti dar kelias mokėjimo operacijas į minėtas kriptovaliutų keitimo platformas. Pareiškėjas iš savo asmeninės sąskaitos, esančios kitame banke *Intesa SanPaolo*, atliko 618 Eur vertės mokėjimo operaciją. 2022 m. rugsėjo 7 d. pareiškėjas iš savo asmeninės sąskaitos banke taip pat atliko dar vieną 149,12 Eur vertės mokėjimo operaciją (toliau – Ginčijamas mokėjimas).

2022 m. rugsėjo 16 d., pareiškėjui supratus, kad jis galėjo tapti investicinio sukčiavimo auka, jis vietinei Italijos policijai pateikė pareiškimą dėl galimai prieš jį įvykdytų nusikalstamų veiksmų. Tą pačią dieną pareiškėjas bankui pateikė prašymą dėl pinigų grąžinimo procedūros inicijavimo (angl. chargeback), kuriame nurodyta, kad pareiškėjas tapo investicinio sukčiavimo auka, todėl iš pareiškėjo neteisėtu būdu buvo pasisavinta 149,12 Eur (Ginčijamo mokėjimo) suma.

2022 m. rugsėjo 17 d. bankas pateikė oficialų atsakymą į pareiškėjo prašymą grąžinti Ginčijamo mokėjimo lėšas. Bankas nurodė, kad pareiškėjo prašymas nebus patenkintas, o Ginčijamo mokėjimo suma nebus grąžinta, nes Ginčijamas mokėjimas buvo tinkamai patvirtintas ir bankas neturi teisės ginčyti tokių mokėjimų, be to, nebuvo aptikta jokių nesąžiningos veiklos pėdsakų pareiškėjo banko sąskaitoje.

Pareiškėjas nesutinka su banko sprendimu negrąžinti ir (ar) nekompensuoti jam Ginčijamo mokėjimo lėšų. Kreipimesi pareiškėjas teigia, kad buvo apgautas investuoti siūliusių asmenų, ir mano, kad dėl šios priežasties jis turėtų būti papildomai apsaugotas nuo su sukčiavimu susijusių nuostolių, šiuo atveju – nuo Ginčijamo mokėjimo lėšų nurašymo iš jo sąskaitos banke. Kreipimesi pareiškėjas prašo rekomenduoti bankui kompensuoti pareiškėjui Ginčijamo mokėjimo sumą - 149,12 Eur.

Bankas nesutinka tenkinti pareiškėjo reikalavimo. Bankas mano, kad negali būti laikomas atsakingu už pareiškėjo sąmoningus veiksmus ir nerūpestingumą, pervedant lėšas į nežinomo asmens sąskaitą. Atsiliepime bankas nurodo, kad jam veikus pagal teisės aktų bei banko paslaugų teikimo sąlygų nuostatas ir tinkamai įvykdžius paties pareiškėjo autorizuotą mokėjimo

¹ Revolut Payments UAB buvo reorganizuota, ją prijungiant prie Revolut Bank UAB, todėl nuo 2022 m. liepos 1 d. Revolut Payments UAB teisės ir pareigos pagal jos sudarytas galiojančias finansinių paslaugų ir kitas sutartis, įskaitant iš šių sutarčių kilusius ginčus, perėjo Revolut Bank UAB.

nurodymą, bankas nelaikytinas atsakingu dėl pareiškėjo nuostolių, atsiradusių įvykdžius Ginčijamą mokėjimą. Atsiliepime bankas prašo atmesti pareiškėjo reikalavimą kaip nepagrįstą.

K o n s t a t u o j a m a:

Vadovaujantis Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimu Nr. 03-23 patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių (toliau – Taisyklės) 45 punktu, vartojimo ginčai Lietuvos banke nagrinėjami laikantis rungimosi, ginčų nagrinėjimo operatyvumo, koncentracijos, ekonomiškumo ir bendradarbiavimo principų. Vartotojas ir finansų rinkos dalyvis privalo įrodyti tas aplinkybes, kuriomis remiasi kaip savo reikalavimų arba atsikirtimų pagrindu, išskyrus atvejus, kai remiamasi aplinkybėmis, kurių nereikia įrodinėti. Nagrinėdamas ginčą Lietuvos bankas atlieka pateiktų įrodymų vertinimą, kurio pagrindu priimamas sprendimas.

Pareiškėjo ir banko ginčas kilo dėl banko atsisakymo gražinti ir (ar) kompensuoti pareiškėjui Ginčijamo mokėjimo sumą, kurios, pareiškėjo teigimu, jis neteko, apgautas investavimo paslaugas siūliusių asmenų. Pareiškėjas neginčija pats inicijavęs ir autorizavęs Ginčijamą mokėjimą, tačiau jo manymu, atsižvelgiant į tai, kad jis buvo apgautas trečiųjų asmenų, jis turėtų būti apsaugotas nuo nuostolių, ir prašo rekomenduoti bankui Ginčijamo mokėjimo sumą pareiškėjui kompensuoti. Banko vertinimu, mokėjimo paslaugų teikėjui pareiga gražinti ginčijamų mokėjimo operacijų sumas kiltų tik tokiu atveju, jei mokėjimo operacijos būtų neautorizuotos ir (ar) įvykdytos netinkamai. Nagrinėjamoje situacijoje, banko teigimu, Ginčijamas mokėjimas ne tik buvo autorizuotas paties pareiškėjo, bet bankas šį Ginčijamą mokėjimą ir tinkamai įvykdė, todėl bankas negali būti įpareigotas gražinti tinkamai autorizuotu mokėjimo nurodymu inicijuoto Ginčijamo mokėjimo sumos.

Siekdamas išspręsti tarp šalių kilusį ginčą ir įvertinti pareiškėjo bankui keliamo reikalavimo pagrįstumą, Lietuvos bankas vertins, ar: 1) bankas tinkamai reagavo į pareiškėjo pranešimą apie neteisėtą jo mokėjimo priemonės panaudojimą ir pagrįstai įvykdė Ginčijamą mokėjimą; 2) bankas pagrįstai atsisakė inicijuoti lėšų gražinimo procedūrą; 3) yra kitų pagrindų, dėl kurių bankas turi pareigą gražinti ir (ar) kompensuoti pareiškėjui Ginčijamo mokėjimo sumą.

1. Dėl mokėjimo nurodymo įvykdyti Ginčijamą mokėjimą atšaukimo

Įvertinus tai, kad pareiškėjas siekia atgauti lėšas už Ginčijamą mokėjimą, t.y. siekia tinkamai paties pareiškėjo autorizuoto Ginčijamo mokėjimo lėšų gražinimo, pažymėtina, kad vadovaujantis Lietuvos Respublikos mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalimi, mokėjimo paslaugų vartotojas negali atšaukti mokėjimo nurodymo po to, kai jį gauna mokėtojo mokėjimo paslaugų teikėjas, išskyrus šiame straipsnyje nustatytas išimtis. Minėto Mokėjimų įstatymo straipsnio 4 dalyje taip pat nustatyta, kad, pasibaigus 1 dalyje nurodytam laikotarpiui, mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas tik tuo atveju, kai dėl to susitaria mokėjimo paslaugų vartotojas ir atitinkamas mokėjimo paslaugų teikėjas, o šio straipsnio 2 dalyje numatytais atvejais būtinas ir gavėjo sutikimas.

Taigi, pasibaigus Mokėjimų įstatymo 44 straipsnio 1 dalyje nurodytam terminui, mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas tik dėl to susitarus vartotojui ir jo mokėjimo paslaugų teikėjui, todėl nurodytos galimybės įtvirtinimas Mokėjimų įstatyme neturėtų būti vertinamas kaip priverstinis lėšų gražinimas mokėtojui, esant jo atitinkamam prašymui (pasibaigus 44 straipsnio 1 dalyje nurodytam terminui).

Ginčo bylos duomenimis, paskutinis pareiškėjo Ginčijamas mokėjimas buvo atliktas 2022 m. rugsėjo 7 d. 17:17 val., o pareiškėjas į banką dėl Ginčijamo mokėjimo atšaukimo kreipėsi tik 2022 m. rugsėjo 16 d. Vadinasi, pareiškėjas į banką dėl mokėjimo nurodymo įvykdyti Ginčijamą mokėjimą atšaukimo ir jo lėšų gražinimo kreipėsi jau tada, kai šį mokėjimo nurodymą bankas buvo gavęs ir ši mokėjimo operacija jau buvo įvykdyta, todėl Mokėjimų įstatyme nustatytas mokėjimo nurodymo atšaukimo terminas buvo praėjęs.

Remiantis banko paslaugų teikimo sąlygų (angl. *Personal Terms*²) 18 punktu, vartotojo inicijuotas mokėjimo nurodymas gali būti atšauktas bet kuriuo metu vieną darbo dieną iki to momento, kai lėšos iš vartotojo (mokėtojo) sąskaitos turi būti nurašytos³. Tokios aplinkybės nagrinėjamo ginčo atveju taip pat nebuvo nustatytos, taigi, nebuvo nustatytos ir sąlygos, kada

² <https://www.revolut.com/lt-LT/legal/terms>

³ Tekstas originalia – anglų k.: „You can cancel a payment (including a recurring payment or a SEPA direct debit) at any time up to the end of the business day before the payment is due to be paid from your account.“

pagal banko paslaugų teikimo sąlygas mokėjimo nurodymus, patvirtintus šalių sutartu būdu, bankas gali atšaukti.

Kaip minėta, ginčo tarp šalių dėl Ginčijamo mokėjimo tinkamo autorizavimo nekyla. Atsižvelgiant į tai, būtina pažymėti, kad, pagal Mokėjimų įstatymo 46 straipsnį, mokėjimo paslaugų teikėjas privalo užtikrinti, kad po mokėjimo nurodymo gavimo mokėjimo operacijos suma būtų įskaityta į mokėjimo nurodyme nurodyto gavėjo sąskaitą minėtame straipsnyje nustatytais terminais, o Mokėjimų įstatymo 51 straipsnio 1 dalyje nustatyta mokėjimo paslaugų teikėjo atsakomybė už mokėtojo inicijuotos mokėjimo operacijos neįvykdymą, netinkamą ar pavėluotą įvykdymą. Remiantis ginčo byloje turimais duomenimis ir ginčo nagrinėjimo metu nustatytais aplinkybėmis, teigtina, kad bankas savo, kaip mokėjimo paslaugų teikėjo, įsipareigojimus pareiškėjo inicijuoto Ginčijamo mokėjimo atžvilgiu įvykdė tinkamai.

2. Dėl lėšų gražinimo procedūros inicijavimo pagal mokėjimo kortelių organizacijos Visa taisyklės

Papildomos galimybės mokėjimo kortelės turėtoji susigražinti mokėjimo kortele įvykdytų mokėjimo operacijų lėšas nustatytos tarptautinės mokėjimo kortelių organizacijos *Visa* taisyklėse. Vadovaudamasis šiose taisyklėse nustatytais atvejais ir tvarka, bankas, gavęs kliento prašymą, gali kreiptis į tarptautinę mokėjimo kortelių organizaciją *Visa* dėl lėšų gražinimo procedūros taikymo⁴. Taigi, banko veiksmai, ginčijant mokėjimo operacijas, atliktas mokėjimo kortele, reglamentuoti pirmiau minėtose *Visa* taisyklėse, nei Lietuvos Respublikos teisės aktai, nei Europos Sąjungos teisės aktai nereglamentuoja, kokiomis sąlygomis turi būti vykdomos tokios lėšų gražinimo procedūros.

Bankas, pagrįsdamas atsisakymą pareiškėjo prašymu inicijuoti lėšų gražinimo procedūrą dėl Ginčijamo mokėjimo tarptautinės mokėjimo kortelių organizacijos *Visa* nustatyta tvarka, nurodo, kad, remiantis Ginčijamo mokėjimo išplėstine informacija, Ginčijamo mokėjimo įvedimo būdas identifiкуotas kodu 102, reiškiančiu, kad Ginčijamas mokėjimas buvo inicijuotas prekybininko, remiantis jam žinomais bei suteiktais duomenimis apie pareiškėjo asmeninę mokėjimo kortelę.

Ginčijamo mokėjimo atžvilgiu, kaip nurodo bankas, buvo suaktyvintas *3DS* saugumo protokolas, naudojamas mokėjimo nurodymų autorizavimo tikslais bei skirtas apsaugoti mokėtojus nuo sukčiavimo dalyvaujant internetinėje prekyboje. Suaktyvinus *3DS* saugumo protokolą, mokėtoji yra išsiunčiamas pranešimas banko mobiliojoje programėlėje apie tam tikrą mokėjimo operaciją, kurios nepatvirtinus (t. y. neautorizavus) mokėjimo operacija yra atšaukiama. Šiuo konkrečiu atveju, *3DS* saugumo protokolas buvo pritaikytas, todėl pareiškėjas privalėjo papildomai autorizuoti Ginčijamą mokėjimą, siekdamas jo įvykdymo. Bankas, atmesdamas pareiškėjo prašymą neinicijuoti lėšų gražinimo prašymo, vadovavosi *Visa* taisyklių 11.8.3 skyriaus nuostatomis, kuriose nustatyta, kad mokėjimo gražinimo prašymas dėl sukčiavimo būdu pasisavintų lėšų galioja tada, kai mokėjimo autorizacija nebuvo patvirtinta. Kaip pažymi bankas, pareiškėjas neginčijo fakto dėl Ginčijamo mokėjimo autorizavimo ir patvirtino, kad Ginčijamą mokėjimą inicijavo pats.

Lietuvos banko vertinimu, ginčo byloje nėra duomenų, kurie leistų teigti, kad, bankui bandžius inicijuoti lėšų gražinimo procedūrą dėl pareiškėjo Ginčijamo mokėjimo, tokia procedūra būtų buvusi sėkminga. Kitaip tariant, bankas atsiliepiame pateikė motyvus – nurodė tarptautinės mokėjimo kortelių organizacijos *Visa* taisyklių nuostatas, pagal kurias ginčo procedūra minėtų taisyklių nustatyta tvarka dėl pareiškėjo Ginčijamo mokėjimo nėra galima.

3. Dėl Ginčijamo mokėjimo lėšų gražinimo

Pareiškėjas mano, kad, atsižvelgiant į tai, jog jis šiuo atveju buvo apgautas investicines paslaugas siūlusių asmenų, bankas turėtų gražinti ir (ar) kompensuoti jam Ginčijamo mokėjimo sumą.

Pareiškėjo reikalavimas atlyginti jo nuostolius, kiek tai nesusiję su jo prašymu inicijuoti lėšų gražinimo procedūrą pagal tarptautinės mokėjimo kortelių organizacijos *Visa* taisyklės, ir galėjusius, pareiškėjo teigimu, atsirasti bankui netinkamai veikus, savo esme laikytinas reikalavimu taikyti civilinę atsakomybę banko atžvilgiu.

Pagal civilinės atsakomybės sampratą, civilinė atsakomybė – tai turtinė prievolė, kurios

⁴ Teisės aktai nereglamentuoja, kokiomis sąlygomis turi būti vykdomos tokios lėšų gražinimo procedūros, nes tai nustato konkreti mokėjimo kortelių organizacija savo parengtose lėšų gražinimo (angl. *chargeback*) taisyklėse.

viena šalis turi teisę reikalauti atlyginti nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas, o kita šalis privalo atlyginti padarytus nuostolius (žalą) ar sumokėti netesybas (Lietuvos Respublikos civilinio kodekso (toliau – CK) 6.245 straipsnio 1 dalis). Vadovaujantis CK 6.246 straipsnio 1 dalimi, civilinė atsakomybė atsiranda neįvykdžius įstatymuose ar sutartyje nustatytos pareigos (neteisėtas neveikimas) arba atlikus veiksmus, kuriuos įstatymai ar sutartis draudžia atlikti (neteisėtas veikimas), arba pažeidus bendro pobūdžio pareigą elgtis atidžiai ir rūpestingai. Taigi, civilinė atsakomybė atsiranda esant asmens, įpareigoto atlikti atitinkamus veiksmus ar nuo jų susilaikyti, neteisėtiems veiksams ar neveikimui, taip pat kaltei dėl šių neteisėtų veiksmų padarymo ar neveikimo, žalai ir priežastiniam ryšiui tarp veiksmų ar neveikimo ir atsiradusios žalos (CK 6.246–6.249 straipsniai)⁵. Be to, CK 6.256 straipsnio 4 dalis nustato, kad kai sutartinės prievolės neįvykdo ar netinkamai ją įvykdo įmonė (verslininkas), tai ji atsako visais atvejais, jei neįrodo, kad prievolės neįvykdė ar netinkamai ją įvykdė dėl nenugalimos jėgos, jeigu įstatymai ar sutartis nenumato ko kita.

Kasacinis teismas savo praktikoje ne kartą yra pažymėjęs, kad sutartinei civilinei atsakomybei žalos (įskaitant negautas pajamas) atlyginimo forma (CK 6.245 straipsnio 3 dalis, 6.256 straipsnis) taikyti nepakanka sutarties neįvykdymo (pažeidimo) fakto, sutartinei civilinei atsakomybei taikyti yra būtinas šių sąlygų visetas – bent vienos sąlygos nebuvimas eliminuoja civilinės atsakomybės taikymo galimybę⁶. Taigi, nagrinėjamu atveju civilinė atsakomybė banko atžvilgiu bendraisiais CK nustatytais pagrindais būtų taikoma, tik nustačius visų trijų civilinės atsakomybės sąlygų – neteisėtų banko veiksmų, pareiškėjo nuostolių (negrąžintų Ginčijamų mokėjimų sumų) ir priežastinio ryšio tarp banko neteisėtų veiksmų ir pareiškėjo nuostolių, visumą.

Ginčo nagrinėjimo metu nustatytais aplinkybėmis, pareiškėjas, siekdamas investuoti į kriptovaliutas ir atlikdamas tam skirtą Ginčijamą mokėjimą nepažįstamo subjekto „Grapefruit Media“ naudai, patyrė 149,12 Eur nuostolių (žalos).

Vertinant, ar nustatytos prielaidos konstatuoti banko neteisėtus veiksmus, kaip būtinąją civilinės atsakomybės taikymo sąlygą, reikia vadovautis ginčo byloje esančiais duomenimis ir nustatytais aplinkybėmis. Faktas ir pareiškėjo neginčijama aplinkybė yra tai, kad Ginčijamas mokėjimas buvo tinkamai paties pareiškėjo autorizuotas ir jį bankas tinkamai įvykdė, kaip tai nustato teisės aktai ir banko paslaugų teikimo sąlygų nuostatos. Ginčo nagrinėjimo metu taip pat konstatuota ir tai, kad bankas pagrįstai atsisakė inicijuoti lėšų grąžinimo procedūrą dėl pareiškėjo Ginčijamo mokėjimo tarptautinės mokėjimo kortelių organizacijos *Visa* nustatyta tvarka.

Pažymėtina, kad finansų rinkos dalyviai, tarp jų ir bankas, teikdami finansines paslaugas, turi veikti profesionaliai ir skaidriai. Bankui, kaip profesionaliam verslininkui ir savo srities specialistui, yra keliami aukštesni profesionalumo, atidumo ir rūpestingumo standartai, todėl turėdamas specifinių finansinių paslaugų teikimo srities žinių, bankas turėtų dėti visas reikiamas bei protingai įmanomas pastangas (įskaitant ir tinkamų prevencinių priemonių, teikiant mokėjimo paslaugas, įdiegimą) tam, kad klientai būtų kaip įmanoma labiau apsaugoti nuo neautorizuotų ir (ar) nesažiningų mokėjimo operacijų ir turėtų visas galimybes ginčijamų mokėjimo operacijų lėšas bandyti susigrąžinti, ypač sukčiavimų elektroninėje erdvėje atvejais⁷.

Nors pareiškėjas kreipimesi prašo rekomenduoti bankui grąžinti ir (ar) kompensuoti jam Ginčijamo mokėjimo sumą, tačiau tokio prašymo papildomai neargumentuoja – t.y. kodėl, pareiškėjo vertinimu, būtent bankas šiuo atveju turėtų kompensuoti pareiškėjo nuostolius, atsiradusius dėl pareiškėjo tinkamai autorizuoto ir banko įvykdyto Ginčijamo mokėjimo, atlikto trečiųjų asmenų (sukčių) naudai.

Verta atkreipti dėmesį ir į tai, kad faktas, jog pareiškėjas inicijavo ir autorizavo Ginčijamą mokėjimą, siekdamas investuoti, tačiau to padaryti nepavyko, pareiškėjui vertinant, kad jis buvo apgautas, taip pat savaime nereiškia, kad bankas veikė netinkamai – nesilaikė teisės aktų reikalavimų, įvykdydamas Ginčijamą mokėjimą, ar kad tokiu būdu bankas nesieė reikiamų ir (ar) teisės aktuose nustatytų veiksmų, susijusių su Ginčijamų mokėjimų atšaukimu. Priešingai – ginčo nagrinėjimo metu nustatyta, kad bankas neturėjo pagrindo atšaukti tinkamai

⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo Civilinių bylų skyriaus teisėjų kolegijos 2002 m. balandžio 15 d. nutartis, priimta civilinėje byloje UAB „Vasario koncernas“ v. Teisingumo ministerija, bylos Nr. 3K-3-600/2002.

⁶ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2018 m. balandžio 13 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-144-915/2018, 31 punktas.

⁷ Tai, kad verslininkui, šiuo atveju – ir bankui, kaip ir bet kuriam kitam savo srities profesionalui, teikiančiam paslaugas, teisės aktai nustato aukštesnį profesionalo teisėto elgesio standartą, taigi, kad jam taikomi aukštesni profesionalumo, atidumo ir rūpestingumo standartai, savo praktikoje ne kartą yra pabrėžęs ir kasacinis teismas. Pavyzdžiui, Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2008 m. vasario 28 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-112/2008; 2010 m. kovo 1 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-69/2010; 2018 m. spalio 12 d. nutartis civilinėje byloje Nr. e3K-3-60-969/2018.

pareiškėjo autorizuoto mokėjimo nurodymo įvykdyti Ginčijamą mokėjimą, be to, nenustatyta jokių kitų aplinkybių, kurios suponuotų apie banko veiksmų galimą neteisėtumą vertinamų aplinkybių kontekste.

Nors bankui, kaip rinkos profesionalui, teikiančiam mokėjimo paslaugas, yra keliami aukštesni profesionalumo, atidumo ir rūpestingumo standartai, vis dėlto, ir vartotojai, taip pat ir pareiškėjas, besinaudodami finansinėmis paslaugomis, turi būti rūpestingi ir atsargūs, ypač elektroninėje erdvėje, reikalaujančioje dar didesnio vartotojų pastabumo ir atidumo – t.y. tinkamai laikytis su mokėjimo paslaugų teikėju sudarytoje bendrojoje sutartyje nurodytų sąlygų, mokėjimo paslaugų teikėjo pateiktų saugaus naudojimosi mokėjimo paslaugomis elektroninėje erdvėje rekomendacijų, atsargiai ir kritiškai vertinti pasiūlymus greitai praturėti investuojant ar įvykdyti mokėjimus, nesilaikant su mokėjimo paslaugų teikėju sudarytoje bendrojoje sutartyje nurodytų sąlygų, tinkamai įvertinti priimamų sprendimų finansinę riziką ir pan. Tai reiškia, kad dėl laisva valia priimtų finansinių sprendimų vartotojui tenkanti rizika ir atsakomybė neturėtų būti perkelta finansų rinkos dalyviui, šiam veikiant tinkamai pagal teisės aktų reikalavimus. Ginčo nagrinėjimo metu konstatuota, kad bankas pareiškėjo tinkamai autorizuotą Ginčijamą mokėjimą įvykdė teisėtai ir pagrįstai, laikydamasis Mokėjimų įstatymo reikalavimų ir šalių sudarytos sutarties (banko paslaugų teikimo sąlygų) nuostatų.

Neteisėti veiksmai yra būtinoji sutartinės atsakomybės sąlyga - nenustačius neteisėtų veiksmų, nėra pagrindo sutartinei civilinei atsakomybei kilti⁸. Tai reiškia, kad neįrodžius bent vienos iš nurodytų atsakomybės sąlygų, žalos atlyginimas negalimas, nes žalai atlyginti nėra teisinio pagrindo⁹. Kaip buvo konstatuota pirmiau, sutartinei civilinei atsakomybei taikyti būtina nustatyti civilinės atsakomybės sąlygų visetą. Lietuvos Aukščiausiasis Teismas yra nurodęs, kad jei ieškovas neįrodo sutarties neįvykdymo, jo įrodinėjami nuostoliai ir priežastinis ryšys yra tik tariami, objektyviai nesusiję su sutartimi ir teismas savo procesiniame sprendime dėl jų gali nepasisakyti¹⁰.

Vadinasi, nagrinėjamu atveju nenustačius banko neteisėtų veiksmų, kaip būtinosios civilinės atsakomybės taikymo sąlygos, kitos civilinės atsakomybės sąlygos (šiuo atveju - priežastinis ryšys tarp pareiškėjo žalos (149,12 Eur sumos) ir neteisėtų veiksmų) nenustatinėtinos.

Vadovaujantis nustatytomis aplinkybėmis ir atsižvelgiant į tai, kad banko veiksmai įvykdant pareiškėjo Ginčijamą mokėjimą vertintini kaip teisėti, taip pat į tai, kad nebuvo nustatytos būtinosios banko civilinės atsakomybės taikymo sąlygos, darytina išvada, kad tenkinti pareiškėjo reikalavimo ir rekomenduoti bankui kompensuoti pareiškėjui jo nuostolius dėl Ginčijamo mokėjimo įvykdymo – 149,12 Eur, nėra teisinio pagrindo, todėl pareiškėjo reikalavimas atmestinas.

Remdamasis tuo, kas išdėstyta, ir vadovaudamasis Lietuvos Respublikos vartotojų teisių apsaugos įstatymo 27 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos banko valdybos 2012 m. sausio 26 d. nutarimo Nr. 03-23 „Dėl Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių patvirtinimo“ 2 punktu ir šiuo nutarimu patvirtintų Vartotojų ir finansų rinkos dalyvių ginčų neteisminio sprendimo procedūros Lietuvos banke taisyklių 59.3 papunkčiu, n u s p r e n d ž i u:

Atmesti pareiškėjo X. X. reikalavimą.

Lietuvos banko sprendimas dėl ginčo esmės yra rekomendacinio pobūdžio ir teismui neskundžiamas. Vartotojui ir finansų rinkos dalyviui išlieka teisė dėl tapataus ginčo dalyko kreiptis į teismą arba kitą ginčų nagrinėjimo instituciją įstatymų nustatyta tvarka. Kreipimasis į teismą po Lietuvos banko sprendimo dėl ginčo esmės priėmimo nelaikomas šio sprendimo apskundimu. Ginčo šalys turi pareigą pranešti Lietuvos bankui, jeigu viena iš ginčo šalių pareiškia ieškinį bendrosios kompetencijos teismui prašydama nagrinėti tapatų ginčą iš esmės.

Direktorius

Arūnas Raišutis

⁸ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2011 m. gruodžio 7 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-478/2011; 2012 m. kovo 15 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-94/2012.

⁹ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2009 m. vasario 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-5/2009; 2010 m. gegužės 24 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-219/2010; 2013 m. gruodžio 4 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-634/2013; kt.

¹⁰ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2010 m. kovo 16 d. nutartis civilinėje byloje Nr. 3K-3-107/2010.